

The Finger Rub Rug

Laura A Dima (1991)

Een nieuwe blik op de magische kracht van lichamenlijk contact

Aanraking is een magische kracht. Als uitdrukking van liefde is het noodzakelijk – kinderen hebben het nodig om gezond op te groeien. Dat aanraking ook voor volwassenen essentieel is, ervaren we allemaal in de huidige lockdown. We raken bekend met het begrip ‘huidhonger’ – een manier om het gevoel van verlies uit te drukken dat we voelen nu we ons lichaam niet altijd meer kunnen gebruiken om liefde te uiten. Een zoen, een handdruk, een high five: menselijke communicatie bestaat niet alleen uit taal, het vereist lichamenlijke interactie.

Tegelijkertijd was, en is, er altijd gevaar. Aanraking met de verkeerde intentie kan leiden tot traumatische ervaringen, aanraking kan zorgen voor besmetting. Er is nog veel onduidelijk over de toekomst, maar zeker is dat de anderhalvemetersamenleving een heel nieuwe betekenis gaat geven aan onze ideeën over lichamenlijk contact. Die verandering is slechts een onderdeel van een ontwikkeling die al veel langer aan de gang is: in het digitale tijdperk zijn we eraan gewend geraakt dat we onze schermen soms vaker aanraken dan de mensen van wie we houden.

Is het mogelijk om lichamenlijke aanraking te vervangen door levenloos materiaal? Wat zegt iemands aanraking over zijn of haar persoonlijkheid? Dit zijn vragen die centraal staan in *The Finger Rub Rug*, een multimediale kunstinstallatie van Laura A Dima (1991).

The Finger Rub Rug bestaat uit een tapijt van 1.300 levensechte siliconen replica’s van de vingers van de partner van de kunstenaar, in een speciaal daarvoor ontworpen ruimte. Je mag de vingers aanraken. Ze voelen warm dankzij een elektrisch deken onder de installatie. Terwijl je eromheen loopt merk je misschien op dat de zachte, bezwerende muziek anders klinkt in iedere hoek van de ruimte: griezelig, grappig, spannend. Het zet je aan het twijfelen over je eigen waarneming. Wat zie ik eigenlijk? *The Finger Rub Rug* is een serene tempel, waarin we onze fysieke relatie tot elkaar opnieuw kunnen overdenken.

‘Ik hou van de vingers van mijn partner, maar hij heeft er maar tien. Geven meer vingers meer plezier? Hoe zou het zijn om op een bed te kunnen liggen van zijn vingers?’ Vanuit die vragen begon Dima haar onderzoek. In haar jeugd, in het Roemenië van de jaren 90, was fysieke interactie niet vanzelfsprekend. Later vond ze haar plek in de punk en fetisjscene in Nederland. ‘Het fascineert me hoe mensen (seksuele) vrijheid ervaren dankzij fysieke materialen. Waarom voelen mensen zich bevrijdt wanneer ze plastic of latex dragen? Waarom deze materialen? Wat vervangen ze precies?’

Bezoekers van *The Finger Rub Rug* ondergaan eerst een reinigingsritueel, daarna mogen ze individueel de ruimte betreden. Individuele, persoonlijke interactie is essentieel voor dit werk. Dima: 'Ik ben geïnspireerd door kunstenaars als Tino Sehgal en Marina Abramović, die zeggen dat een groot deel van het kunstwerk plaatsvindt in de blik van de toeschouwer.'

Griezelig, grappig of erotisch?

Tijdens de ontwikkeling van *The Finger Rub Rub* ontdekte Dima dat mensen die het werk voor het eerst zagen vrijwel allemaal dezelfde vier fasen doormaakten: eerst vinden ze de siliconen vingers griezelig, daarna vaak grappig, vervolgens wordt het een meer neutraal object en ten slotte wordt het verleidelijk om met de vingers te gaan spelen. De vingers worden iets spannends, misschien zelfs erotisch. Wil je erop liggen? Eén vinger nauwkeurig bestuderen? Eroverheen lopen? Alles is toegestaan.

Die verschillende manieren van reageren op de siliconen vingers worden benadrukt door de ruimtelijke soundtrack, van de hand van Dima's partner, mede-kunstenaar en muzikant Martin Draax. Het muziekstuk bestaat uit een centraal thema dat verschillende nadrukken krijgt uit de verschillende speakers in de vier hoeken van de ruimte: humoristisch, griezelig, verleidelijk of meer neutraal.

Tijdens de workshops die Dima gaf in voorbereiding op *The Finger Rub Rug* werd nog eens duidelijk hoe verschillend mensen reageren op het werk. Met allerlei verschillende koppels – geliefden, collega's, beste vrienden, klasgenoten – werkte ze aan het maken van kopieën van elkaars vingers van siliconen. Dit tijdrovende proces zorgde voor een nieuw soort interactie. De eigen (siliconen) vingers werden een *conversation piece*, de aanleiding voor een goed gesprek.

'Gesprekken tussen mensen die niet altijd zo bekend met elkaar waren werden plotseling een stuk persoonlijker', zegt Dima. Een groep Marokkaans-Nederlandse vrouwen was in eerste instantie sceptisch over het project. Later deden ze enthousiast mee met het de workshop, maar niet allemaal wilden ze *The Finger Rub Rug* aanraken. 'Dit zijn de vingers van jouw vriendje, ze zijn van jou, ik wil daar niet tussen komen.'

Deze afwijzing is een voorbeeld van de fascinerende kracht van *The Finger Rub Rug*: doordat ze het werk niet wil aanraken neemt de vrouw het werk serieus. Zelfs voor iemand die in eerste instantie sceptisch was, blijkt er iets van persoonlijkheid – van menselijkheid – in de siliconen vingers te zijn. Iets van de magische, persoonlijke kracht van aanraking is overgebracht naar het levenloze materiaal. Wanneer we de ruimte van *The Finger Rub Rug*

betreden, is het aan ons allen individueel om uit te vinden wat aanraking écht voor ons betekent.

Thomas van Huut

'The Finger Rub Rug' is gemaakt door Laura A Dima in ISO, een gedeelde werkplaats aan de Isolatorweg 17 in Amsterdam. Voor de constructie van de speciale ruimte waarin 'The Finger Rub Rug' zich bevindt, werkt Dima samen met andere creatieven die werken in broedplaats ISO.

De expositie, aanvankelijk gepland in april, is verplaatst naar 3 juli t / m 19 september 2020. Meer informatie: www.isoamsterdam.nl